

eigenlijk het gidsland?

Hoeveel investeren we nog in culturele samenwerking?

Vlaanderen investeert beduidend meer dan Nederland in permanente culturele samenwerking. In 1981 werd in Amsterdam het Vlaams cultuurcentrum De Brakke Grond geïnstalleerd. De financiering komt volledig van Vlaanderen. Het Nederlandse pendant de Buren in Brussel volgde pas in 2004, en is een Vlaams-Nederlands huis. Vlaanderen voorziet een derde van de werkingsmiddelen, Nederland twee derde. Het Algemeen Nederlands Verbond (ANV) – dat Nederlanders en Vlamingen bij elkaar brengt op het

gebied van taal, cultuur en geschiedenis – moet het ondertussen zonder subsidies doen. Rond 2000 beëindigde Nederland de financiële steun, vlak daarna volgde Vlaanderen daarin. Vorige week nog werd bekend dat ook de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland (CVN) ermee ophoudt. Het verdrag over culturele samenwerking werd 20 jaar geleden al gesloten, maar CVN diende zelf haar ontslag in, wegens te weinig financiële middelen van beide overheden. (SMU)

Wie volgt onderwijs bij de burens?

Middelbaar

11.865

leerlingen met de Nederlandse nationaliteit studeren in Vlaanderen.

369

Vlaamse leerlingen studeren in Nederland.

Hoger

7.035

studenten met Nederlandse nationaliteit in Vlaanderen.

2.800

Belgische studenten in Nederland (wellicht vooral Vlamingen).

© bron: Vlaams ministerie van Onderwijs

► Voorbeeldwijk Katendrecht in Rotterdam. Is het woordje 'mix' hier wel echt van toepassing?

maar wel waar ze woont, in het Brabantse Deurne. "En dan draag ik nog niet eens een hoofddoek. Liggen de zaken in Vlaanderen ook moeilijk? Echt? Goh, wij denken nochtans altijd dat het bij jullie veel gemakkelijker is om een allochtone achtergrond te hebben."

Niemandland

Misschien draagt een ander deel van Rotterdam nog meer de sporen van het multiculturele gidsland dat Nederland ooit was. Katendrecht was vroeger een wijk die bekendstond als een van de moeilijkste en armste delen van de stad, maar waar de laatste jaren dan toch het proces van gentrification heeft toegeslagen, en die nu beschouwd wordt als voorbeeldwijk. Burgemeester Aboutaleb gaat er prat op dat Katendrecht een stabiele wijk geworden is, omdat er nu eindelijk een mix bestaat van sociale en duurere woningen.

Maar als je rond het Kaappark wandelt, kun je je afvragen of het woordje 'mix' wel zo toepas-

selijk is voor de buurt. Goed, kinderen van allerlei nationaliteiten en culturen spelen er samen voetbal op het gras. Maar tegelijk is het park een soort van niemandsland tussen twee totaal verschillende straten.

Alsof het erom gedaan is, heet de ene straat Walhallalaan, en vind je daar de hippe huizen, met dure fietsen in het voorportaal, en de juiste stoelen voor het raam. De namen op de bellen vertonen amper allochtone achtergronden. In de andere kant van 'de mix' zie je dan de eentonige appartementsgebouwen, waar slappe waslijnen langs de muren hangen, satellieten vertrouwde signalen uit een ander werelddeel ontvangen, en te veel kleine fietsjes bij elkaar gepropt staan op een veel te klein balkon.

Moest je als Vlaming vroeger nog afgunstig zijn op de 'grote broer' – waar hippies vrijheid predikten, waar mooier Nederlands gesproken werd, waar de multiculturele samenleving veel beter werd omarmd – dan is die verhouding langzaam veranderd. Sinds de moord op Pim Fortuyn en Theo van Gogh in 2002 en 2004

is het blakende optimisme in Nederland beginnen te kantelen.

In Vlaanderen is het zelfbewustzijn daarentegen gestaag gegroeid. De komst van de commerciële zender in 1989 heeft dat zelfvertrouwen (en ineens ook dat verdomde verkavelingsvlaams) vormgegeven. Het succes van de Vlaams-nationalistische politieke ideologie heeft het versterkt.

Misschien is ondertussen zelfs het omgekeerde aan het gebeuren, had Peter Vandermeersch enkele dagen geleden nog gezegd in Amsterdam: "Vlaanderen moet oppassen om niet te veel naar te kijken op wat in Nederland gebeurt. De discussie over Zwarte Piet is hier bijvoorbeeld heel uitgebreid gevoerd. Het was een fundamenteel debat over eigenheid, racisme, en geschiedenis. In België is daar erg schamper naar gekeken, en vond men het onnozel om daar zo veel tijd in te steken."

Nee, Nederland is geen gidsland meer. Maar Vlaanderen is het evenmin. Toen *De Standaard* onlangs met het 'Gele Boekje' op de proppen kwam – waarbij de krant een woordenlijst met duizend Belgisch-Nederlandse woorden publiceerde die ze ondertussen als standaardtaal beschouwt – werd het initiatief in Nederland amper opgemerkt. Leuk en schattig, Vlamingen die een mening hebben over het AN, maar ook niet meer dan dat.

Zijn we twee landen geworden die met de rug naar elkaar in hetzelfde bed slapen? De tanende interesse voor elkaar lijkt in elk geval niet tot een stomende affaire te gaan leiden (zie kader). Behalve bij de intelligentsia en in culturele kring-

gen, misschien, waar schrijvers en creatievelingen aan beide kanten van de grens nog wat worden opgevrijd. Maar zoek in de rest van Vlaanderen of Nederland geen grote liefde tussen beide volkeren. Zoek in Nederland hoogstens wat glimlachende welwillendheid tegenover dat kleine, gekke broertje dat Vlaanderen heet.

Aan de overkant

Maar in het grensgebied is alles anders. Want daar zijn de dingen flou in plaats van helder afgebakend. "Voor ons mogen ze ons weer bij België gooien. Direct. We kijken iedere avond naar *Blokken. De slimste mens ter Wereld* hebben we ook gezien. Dat doen ze niet aan de overkant, hoor."

De overkant, dat is Nederland voor Hans en Elly Kopers. Terwijl we eigenlijk in Nederland zijn. Hans en Elly wonen namelijk in het Nederlandse deel van Koewacht. De huizen in hun straat lijken allemaal op elkaar, niks bijzonders. Maar bij het huis van Hans en Elly moet je aanbellen. Want aan hun voordeur hangt een joekel van een vlag te wapperen. Een Zeeuws-Vlaamse vlag blijkt dat te zijn, het meest zuidelijke punt van de provincie Zeeland.

"Wij zitten niet aan Nederland vast", zegt Elly vijf minuten later, terwijl ze naar haar zelf geborduurde kaart van Zeeland wijst. "Er zit een zee tussen. En dat is goed zo. Al een jaar of tien is de Westerscheldetunnel er wel, maar voor ons had die er zelfs niet moeten komen."

Het is vooral Elly die praat, maar Hans beaamt alles wat zijn vrouw vertelt. "Wij zijn reserve-Belgen: onze oriëntatie ligt bij België, niet bij Nederland. We komen zelfs bijna nooit in Nederland, want dan moeten we ofwel de tunnel nemen, ofwel de boot. (*windt zich op*) Betalen om in je eigen land te raken, een schande is het. Nee, als we naar de stad willen, dan gaan we lekker naar Gent, Antwerpen of Brugge. Beschouw ons ook niet als zuinige Zeelanders. Wij zijn Belgische bourgondiërs. Nietwaar, schat?"

► Morgen aflevering 3 (slot)

Hoe kijkt een Vlaams-Nederlands koppel naar beide landen?

'Ik probeer me niet te Nederlands te gedragen. Niet te veel lawaai maken, niet direct een mening geven, dat soort van dingen'

NEDERLANDSE LEERLING IN HOOGSTRATEN